

Toiminnan arvioinnin raportti laadun kehittämiseen liittyen lukuvuodesta 2025-2026

SIVLTK 16.06.2026

158/12.02.00/2026

Valmistelija

Sivistysjohtaja

Koulutusta koskevaan lainsäädäntöön on kirjattu koulutuksen järjestäjän velvoite arvioida antamaansa koulutusta (PoL 21§ ja LL 16§). Koulutuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata lain tarkoituksen toteuttamista, tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Opetuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Kokkolan kaupungille Perusopetuksen laatukriteerien käyttöönottamiseen hankerahoituksen vuosille 2010–2013. Hankkeeseen osallistui Vetelin lisäksi useita kuntia Keski-Pohjanmaan maakunnan alueelta. Hankkeen tavoitteena oli viedä laatu ja arviointi osaksi kuntien ja koulujen toimintaa ja arkea sekä luoda maakunnallinen yhteistyöverkosto arvioinnin toteuttamiseen. Lisäksi tavoitteena oli avata perusopetuksen laatukriteerit ja tehdä arviointi ja laatu tutuksi, näkyväksi ja tietoiseksi toiminnaksi kunnissa ja kouluilla. Hankkeen myötä perustettiin maakunnallinen ohjausryhmä, jonka säännölliseen toimintaan edelleen osallistuvat maakunnan kuntien nimetyt laatuvaastavat. Vetelin kunnasta ryhmään osallistuu apulaisjohtaja Toni Mikkola, joka vastaa myös kuntakohtaisen toiminnan arvioinnin raportin koonnista.

Lukuvuonna 2025–2025 kysely on toteutettu perusopetuksen 5. ja 8. luokkien oppilaille sekä lukion 2. vuosikurssin opiskelijoille, perusopetuksen huoltajille (5. ja 8. luokkien), perusopetuksen koulunkäynninohjille ja opettajille.

OKM:n määrittelemät sisällöt laatukriteereille 2025–2026 kyselyssä (alla kuvattujen laatukriteereiden lisäksi kyselyssä on kartoitettu eri vastaajaryhmien mielipiteitä matkapuhelinten käyttöön koulussa)

Laatukriteeri 1: Johtaminen

Opetuksen järjestäjä ja koulu

- Opetuksen järjestäjä on määritellyt toiminta-ajatuksen, arvopohjan ja strategian niiden toteuttamiseksi.
- Opetuksen järjestäjällä on rakenteet ja menettelytavat, joiden avulla tuetaan opetustoimen ja koulun johtamista sekä hyvän hallinnon toteutumista.
- Opetustoimea ja koulua koskevat strategiat ja suunnitelmat on laadittu. Johto ja henkilöstö on sitoutunut niiden toteuttamiseen ja niiden vaikutuksia seurataan suunnitelmallisesti.
- Miten johtaja kehittää itseään johtajana
- Koulun johto luo asianmukaiset edellytykset opettamiselle ja oppimiselle yhteistyössä opettajien, oppilaiden ja huoltajien kanssa.
- Koulussa on kannustavat käytänteet, jotka tukevat oma-aloitteisuutta ja oman työn jatkuvaa kehittämistä.
- Opetuksen järjestäjällä on selkeät tavoitteet opetuksen järjestämisen kehittämiseksi.
- Koulun johtamisen painopiste on pedagogisessa johtamisessa, joka on vuorovaikutteista ja osallistavaa.

Laatukriteeri 2: Henkilöstö

- Opetustoimen henkilöstön rakenne, määrä ja osaaminen vastaavat kunkin koulun toiminnan tarpeita.
- Ajantasaisen henkilöstösuunnitelman avulla on varauduttu tuleviin henkilöstötarpeisiin.
- Pysyvät tehtävät täytetään toistaiseksi olevilla työsuhteilla.
- Opetushenkilöstön työn tukena on tarjolla kouluterveydenhuollon ja sosiaalitoimen riittävät ja vähintään sosiaali- ja terveysministeriön antamien suositusten mukaiset palvelut.
- Henkilöstölle järjestetään perehdyttämiskoulutusta sekä mahdollisuudet oman ammattitaidon aktiiviseen ylläpitämiseen ja kehittämiseen.
- Henkilöstön kehittäminen on suunnitelmallista ja sitä varten on toimiva seurantajärjestelmä (mm. kehityskeskustelut).
- Henkilöstön työhyvinvointi on jatkuvan seurannan ja kehittämisen kohteena.
- Eri ammattiryhmien välinen yhteistyö on sujuvaa.
- Opetushenkilökunnan osaamistason kehittymistä arvioidaan säännöllisesti.
- Turvataan opetushenkilöstön mahdollisuudet osallistua pedagogista osaamista täydentävään suunnitelmalliseen koulutukseen tai muuhun tätä osaamista kehittävään toimintaan.

Laatukriteeri 3: Taloudelliset resurssit

Opetuksen järjestäjä ja koulun johto

- Perusopetukselle suunnatut taloudelliset resurssit takaavat perusopetusta koskevan lainsäädännön ja opetussuunnitelman mukaisen opetuksen ja ohjauksen jokaiselle oppilaalle jokaisena koulupäivänä.
- Käytettävissä olevat resurssit on kohdistettu koulutukselle asetettujen tavoitteiden kannalta optimaalisesti ja resurssien määrä riittävä koulutuspalveluiden määrän ja palvelutuotannon rakenteen ja organisoinnin kannalta.
- Toiminnan ja talouden suunnittelussa lähtökohtana on mahdollisimman hyvien edellytysten luominen opetus ja kasvatustyölle.
- Kestävän kehityksen toteuttamista seurataan talouden kannalta systemaattisesti.

Näiden kolmen laatukriteerin lisäksi kyselyssä on kartoitettu eri vastaajaryhmien mielipiteitä **matkapuhelinten käyttöön** liittyvien sääntöjen ja käytänteiden toimivuudesta ja niiden vaikutuksesta.

- **Huoltajakyselyyn** vastasi yhteensä **18** huoltajaa, joista **16** oli perusopetuksen oppilaiden huoltajia (20 %)
- Kyselyyn vastanneita **opettajia** oli yhteensä **19** (57 %). Anonymiteetin suojaamiseksi lukion opettajia ei eroteltu omaksi ryhmäkseen, vaan heidät luetaan perusopetuksen ylempien vuosiluokkien opettajien joukkoon kyselyn tuloksissa.
- **Koulunkäynninohjaajia** kyselyyn vastasi yhteensä **5** ohjaajaa (35 %).
- **Viidennen** luokan oppilaita oli **29** (87 %) vastaajaa
- **Kahdeksannen** luokan oppilaita **25** (69 %)
- **Lukion** toisen vuosikurssin opiskelijoista **13** (68 %) vastasi kyselyyn.

JOHTAMINEN (laatukortti 1)

Missä on onnistuttu?

- **Rehtorin tavoitettavuus ja lähestyttävyyys:** Tämä on kyselyn **vahvin** osa-alue kaikissa ryhmissä. Rehtoria on helppo lähestyä (huoltajat 4,1; lukiolaiset 4,8; 8. lk 4,4; 5. lk 4,1) ja hänet on mahdollista tavata tarvittaessa (lukiolaiset 4,8; 8. lk 4,5; 5. lk 4,7).
- **Esimiestyö ja asiallinen kohtelu:** Sekä opettajat (ka 4,4) että koulunkäynninohjaajat (ka 5,0) kokevat tulevansa lähiesihenkilönsä taholta kohdelluksi asiallisesti.
- **Sitoutuminen suunnitelmiin:** Ohjaajat (ka 4,8) ja opettajat (ka 4,5) arvioivat johdon olevan sitoutunut lukuvuosisuunnitelman toteuttamiseen.
- **Huoltajayhteistyö:** Rehtorin vastaaminen Wilma-viesteihin saa huoltajilta kiitosta (ka 4,7).

Kehittämiskohteet

- **Ajanpuute kohtaamisille:** Opettajat antavat erittäin matalan arvosanan sille, onko johtotiimillä aikaa kohtaamiselle ja keskustelulle (ka 2,3). Myös ohjaajilla arvosana on alhainen (ka 3,2).
- **Avoimuus ja läpinäkyvyys:** Opettajat kokevat johtamisen avoimuuden ja läpinäkyvyyden heikoksi (ka 2,7). Huoltajilla arvosana on samaa tasoa (ka 3,6).
- **Henkilöstön kehittäminen:** Kehityskeskusteluja ei ole pidetty säännöllisesti, joten kehityskeskustelujen perusteella laadittu henkilökohtainen kehityssuunnitelma toteutuu erittäin huonosti (opettajat 1,1; ohjaajat 1,8).
- **Oppilaiden osallisuus ja tasapuolisuus:** Oppilaiden vaikutusmahdollisuudet koulun suunnitteluun arvioidaan kauttaaltaan mataliksi (3,0–3,5). Erityisesti 8. luokan oppilaat kokevat, ettei kaikkia kohdella tasapuolisesti (ka 2,4).

Huomioita

Henkilöstö on sitoutunutta ja heillä on paljon arvokasta tietoa arjesta, mutta he kokevat, ettei tämän tiedon jakamiselle tai kuulemiselle ole tällä hetkellä riittävästi aikaa tai rakenteita. Kouluarjen kiireisyys kuormittaa työntekijöitä. Johtamiselta odotetaan enemmän ihmislähtöisyyttä, jämäkkyyttä ongelmatilanteissa ja systemaattista palautteenantoa. Erityisesti kyselyn sanallisissa vastauksissa toivottiin seuraavien asioiden huomioimista:

1. Kohtaaminen ja läsnäolo

Suurin osa vastaajista toivoo johdolta enemmän kiireetöntä läsnäoloa ja jalkautumista koulun arkeen. Toiveena on, että rehtori vierailisi luokissa ja keskustelisi säännöllisesti työntekijöiden kanssa ilman kriisiytyneitä tilannetta. Kaivataan aktiivista kiinnostusta kunkin luokan ja työntekijän tilanteesta.

"Toivoisin, että jokaisessa yksikössä olisi aikaa keskustella asioista kiireettömästi. Säännölliset tapaamiset useamman kerran lukukaudessa olisi todella tärkeitä. Aikaa kohtaamiselle ja asioiden kuuntelemiselle olisi

todella tärkeää järjestää. Tänä vuonna se on ollut todella vähissä. Koen, että halua tälle olisi, mutta työtä on aivan liian paljon, niin tälle ei löydy aikaa. Ymmärrän remontin vievän paljon aikaa ja resursseja. Kehityskeskustelujen pitäminen säännöllisesti olisi hyvä. Toivoisin johdon jalkautumista luokkiin ja keskustelua jokaisen opettajan kanssa vuorollaan ajankohtaisista asioista."

2. Henkilöstöjohtaminen ja tuki

Henkilöstö kokee jäävänsä toisinaan yksin haastavien tilanteiden (esim. huoltajayhteistyö tai kollegiaaliset haasteet) kanssa.

- Toivotaan varhaista puuttumista: Epäkohtiin ja ongelmiin toivotaan tartuttavan heti, ennen kuin tilanteet kärjistyvät.
- Kehityskeskustelut: Lähes jokainen vastaaja mainitsi säännöllisten kehityskeskustelujen puutteen ja niiden tarpeellisuuden.
- Palaute ja arvostus: Työntekijät kaipaavat konkreettista palautetta omasta työstään ja tunnetta siitä, että heidän ammattitaitonsa luotetaan.

"Työntekijöitä pitäisi kuunnella ajoissa, kun työssä on haasteita kollegojen kanssa tehtävässä yhteistyössä tai oppilaiden huoltajien kanssa. Koen, että olen jäänyt ongelmien kanssa yksin, vaikka olen niitä toistuvasti ja jo varhaisessa vaiheessa tuonut esille. Tilanteet on päästetty kriisiytymään ja työssä jaksamiseni on kärsinyt siitä. Esihenkilöllä pitää olla rohkeutta puuttua vaikeisiin asioihin, työntekijä ei voi itse laittaa kuriin kollegan tai huoltajien huonoa käytöstä ja heidän taholtaan tulevaa jatkuvaa oman ammattitaidon kyseenalaistamista."

"Työnantajan on huolehdittava, että kaikki työntekijät hoitavat velvollisuutensa. Jos ei, siitä tulee huomauttaa."

3. Rakenteet ja viestintä

Arjen sujuvuutta voitaisiin parantaa selkeyttämällä toimintatapoja:

- Säännölliset keskustelut: Tarvitaan selkeitä kanavia ja yhteistä aikaa, jossa voidaan käsitellä arjen pieniä hiertäviä asioita ja käytännön järjestelyjä.
- Priorisointi: Jatkuvan kiireen keskellä johdon toivotaan linjaavan selkeämmin, mihin asioihin panostetaan ja mistä voidaan tinkiä. Lukuvuoden alussa tulisi priorisoida käytännön suunnitteluaikaa
- Koulutussisältöjen tulisi vastata paremmin arjen tarpeita.

"Vesokoulutusaiheita voisi kysyä opettajilta. Millaista vesosisältöä opettajat kaipaavat työarkeen. Töiden alkuun kaksi vesoa niin, että molemmat käytetään kouluarjen käytännön järjestelyihin. Lukuvuoden alussa on vaikea keskittyä muihin vesosisältöihin, kun on niin paljon käytännön asioita, joita pitäisi saada sopia ja suunnitella työyhteisön kesken..."

4. Avoimuus ja oikeudenmukaisuus

Vastauksissa korostui tarve avoimelle keskustelukulttuurille, jossa uskalletaan puhua myös negatiivisista asioista ja epäkohdista ilman pakotettua positiivisuutta. Johdolta odotetaan rohkeutta puuttua vaikeisiin asioihin ja varmistaa, että jokainen työntekijä hoitaa velvollisuutensa tasapuolisesti.

"Toisinaan on sellainen tunne, että vain positiivinen ilmapiiri, hyvä meininki ja hyvän huomaaminen ovat toivottavia. Epäkohdistusta ja arjen realismista pitäisi myös olla kiinnostunut ja varata aikaa tällaisten asioiden käsittelyyn ja kuulemiseen. Yleensä kaikkien työnkuva työroolista huolimatta on liian laaja. Olisi hyvä, jos johtotasolta selkeästi ohjattaisiin, mihin asioihin toivotaan laitettavan paukut ja mitkä asiat voi jättää vähemmälle panostukselle."

HENKILÖSTÖ (Laatukortti 2)

Arvioi opetus- ja muun henkilöstön rakennetta, määrää ja osaamista suhteessa koulun tarpeisiin. Tärkeinä osa-alueina ovat henkilöstön ammatillisen kehittymisen tuki, työhyvinvointi sekä eri ammattiryhmien välinen sujuva yhteistyö.

Missä on onnistuttu?

- **Hyväksyntä työyhteisössä:** Sekä opettajat (ka 4,4) että ohjaajat (ka 4,6) kokevat vahvaa hyväksyntää työyhteisössään.
- **Oman osaamisen ylläpito:** Opettajat arvioivat huolehtivansa hyvin omasta tiedollisesta ja pedagogisesta kehittymisestään (ka 3,9).
- **Koulutusmahdollisuudet (ohjaajat):** Koulunkäynninohjaajat kokevat erittäin vahvasti, että heillä on mahdollisuus osallistua koulutuksiin (ka 4,6) ja että se on mahdollista työajalla (ka 4,0).
- **Työterveyshuolto:** Työterveyspalvelut koetaan molemmissa ryhmissä vastaavan tarpeita hyvin (opettajat 4,1; ohjaajat 4,4).
- **Kouluterveydenhuolto:** Palvelu saa kauttaaltaan hyviä arvosanoja. Huoltajat ovat erittäin tyytyväisiä saatavuuteen (ka 4,9). Opiskelijat ja oppilaat kokevat pääsyyn terveydenhoitajalle helpoksi (lukio 4,4; 8. lk 4,3; 5. lk 4,3). Henkilöstö arvioi terveydenhuollon vastaavan oppilaiden tarpeisiin hyvin (opettajat 4,3; ohjaajat 3,6).
- **Koulukuraattoripalvelut:** Arviot jakautuvat voimakkaasti vastaajaryhmän mukaan. Huoltajat ja opiskelijat pitävät kuraattorin tapaamista mahdollisena ja palvelua toimivana (huoltajat 4,8; lukio 4,4; 5. lk 4,3; 8. lk 4,1). Henkilöstö on huomattavasti kriittisempää: opettajien arvosana on 3,6 ja koulunkäynninohjaajien arvosana vain 2,4, mikä viittaa siihen, että arjessa tuki ei tavoita oppilaita henkilöstön toivomalla tavalla.

Kehittämiskohteet

- **Henkilökohtaiset kehityssuunnitelmat:** Opettajista valtaosa (ka 1,1) ilmoittaa, ettei kehityskeskustelussa ole laadittu henkilökohtaista suunnitelmaa. Myös ohjaajilla arvosana on hyvin matala (ka 1,8).
- **Vaikutusmahdollisuudet TYKY/TYHY-toimintaan:** Henkilöstö kokee, ettei se voi juurikaan vaikuttaa työhyvinvointitoiminnan sisältöön (opettajat 1,8; ohjaajat 2,4).
- **Koulun huolehtiminen työhyvinvoinnista:** Opettajat antavat matalan arvosanan sille, huolehtiiko koulu heidän työhyvinvoinnistaan (ka 2,8). Ohjaajilla vastaava luku on huomattavasti positiivisempi (ka 3,8).
- **Perehdytys:** Uusien työntekijöiden perehdytyksen koetaan olevan puutteellista (opettajat 2,8; ohjaajat 3,0).
- **Koulupsykologipalvelut:** Opettajat antavat psykologipalveluille erittäin matalan arvosanan 1,9 ja ohjaajat 2,0. Palvelun ei katsota vastaavan oppilaiden tarpeita lainkaan riittävästi.
- **Erityisopetus:** Sekä opettajat (ka 2,4) että ohjaajat (ka 2,2) kokevat, ettei erityisopetus vastaa oppilaiden tarpeita tällä hetkellä riittävästi.

Vastaajaryhmien väliset erot

Tuloksissa on havaittavissa eroja opettajien ja ohjaajien kokemusten välillä:

- **Koulutukset:** Ohjaajat kokevat koulutusmahdollisuudet huomattavasti helpommiksi (ka 4,6) kuin opettajat (ka 3,4).
- **Työhyvinvointi:** Ohjaajat ovat tyytyväisempiä siihen, miten työnantaja (ka 3,8) ja koulu (ka 3,8) huolehtivat hyvinvoinnista, kun taas opettajien arviot ovat kriittisempiä (ka 3,7 ja 2,8).
- **Työssäjaksaminen:** Ohjaajat kokevat oman jaksamisensa paremmaksi (ka 3,8) kuin opettajat (ka 3,1).

Huomioita

Oppilashuollon toimivuudesta piirtyy kuva, jossa palveluiden välillä on suuria eroja. Terveystuolto koetaan vahvaksi, mutta psykologipalvelut ovat puutteellisia.

Erityisopetuksen osalta vastaajat nostavat esiin huolen erityisesti käytökseltään haastavasta tai ahdistuneesta oppilaasta, kun käytössä ei ole pienluokkaa yläkoululla. Erityisopetusresurssia kaivattaisiin lisää. Osa opettajista kokee, että tieto oppilaan tilanteesta ei välity erityisopettajalta luokanohjaajalle.

“Erityisopetukseen lisää resurssia, yksi erityisopettaja yläkoulun tarpeisiin ei riitä. Huolestuttaa käytöksellä reagoivien oppilaiden opetus yläkoulussa, miten se toteutetaan ilman yläkoulun pienryhmää?”

“Erityisopetus ei toimi. Sovituista toimintatavoista ei pidetä kiinni. Luokanohjaajat eivät ole kärryillä oppilaille asioista, jotka ovat erityisopetuksessa. Lo-oo yhteistyö takkuu.”

“Pienluokka kaikille ikäluokille mahdolliseksi. (0–3, 4–6, 7–9).”

Taloudelliset resurssit (Laatukortti 3)

Tarkastelee, takaavatko suunnatut resurssit lainsäädännön ja opetussuunnitelman mukaisen opetuksen ja ohjauksen toteutumisen jokaiselle oppilaalle. Huomiota kiinnitetään resurssien optimaaliseen kohdentamiseen ja kestäväns kehityksen seurantaan talouden kannalta.

Missä on onnistuttu?

- **Opetusmateriaalit ja ICT-laitteisto:** Nämä saavat kaikilta ryhmiltä hyviä arvosanoja. Huoltajat (ka 4,5), lukiolaiset (ka 4,6) ja 5. luokan oppilaat (ka 4,5) pitävät materiaaleja ja laitteita ajanmukaisina ja riittävinä.
- **Ryhmäkoot:** Huoltajat (ka 4,1) ja oppilaat (ka 4,1–4,7) kokevat ryhmäkoot pääosin sopiviksi henkilökohtaisen tarpeen huomioimiseen.
- **Vastaavuus lakiin (Huoltajien ja ohjaajien näkökulma):** Huoltajat (ka 4,1) ja koulunkäynninohjaajat (ka 4,0) uskovat kunnan resurssien takaavan lainmukaisen opetuksen. Opettajat ovat kriittisempiä resurssien riittävydestä lain velvoitteisiin (ka 3,5) verrattuna muihin ryhmiin.

Kehittämiskohteet

● **Kouluruoka:** Tämä on koko kyselyn **heikoin** osa-alue. Kaikki ryhmät antavat sille erittäin huonot arvosanat (huoltajat 2,2; ohjaajat 1,4; opettajat 1,8; lukiolaiset 2,2). ○ *huomioitava, että tänä vuonna käytössä on ollut erityisjärjestely ruokailun osalta*

● **Budjetin läpinäkyvyys ja vaikuttaminen:** Henkilöstö kokee olevansa täysin ulkopuolella talouden suunnittelusta. Ohjaajat (ka 1,5) ja opettajat (ka 2,5) eivät ole tietoisia budjetin sisällöstä, eikä resurssien käytöstä keskustella säännöllisesti (opettajat ka 2,1).

Huomioita

Erityisopetuksen resurssia toivotaan lisää ja toiveissa on pienryhmätoiminnan mahdollistaminen joka ikäluokalle.

"Yksi erityisopettaja yläkoulun tarpeisiin ei riitä."

Lisäksi materiaali- ja kirjatilausten vastuunjakoon toivotaan selkeyttä, jotta päällekkäisiä tilauksia ei tehtäisi.

"Kun koululle tilataan erilaisia materiaaleja (kuvataide, käsityö yms.) toivoisin, että tähän tehtävään nimettäisiin selvästi joku, jolla on vastuu tilata koululle kaikki oppiaineen materiaalit (vaatisi myös sen, että kaikkia kuvistarvikkeita, käsityötarvikkeita yms. säilytettäisiin yhteisessä varastossa). Näin jokainen ei tilaa jotakin ja sitten jossain vaiheessa huomataan, että meillä on valtavasti vesiväripapereita, silkkipapereita tms. Näistä vastuussa olevan henkilön ei tarvitsisi osallistua esim. kirjatilausten tekemiseen. Kun osa tavaroista on luokissa ja osa on varastossa, on vaikea yksittäisenä opettajana tietää, mitä pitää tilata. Kirjasarjojen päivityskeskusteluja tulisi käydä säännöllisesti. Tällä hetkellä käytössä on useampi kirjasarja, jotka koen jollakin tapaa huonoksi / vanhentuneeksi."

Matkapuhelinkäytänteet

Puhelinkäytänteiden toimivuutta mittaavat kysymykset paljastavat jyrkän kahtiajaon koulun henkilökunnan ja huoltajien sekä erityisesti yläkoulun oppilaiden välillä. Tulokset osoittavat, että vaikka säännöt koetaan selkeiksi, niiden vaikutus koulun arkeen ja oppilaiden hyvinvointiin nähdään eri tavoin vastaajaryhmän mukaan.

Henkilöstö ja huoltajat antavat vahvan tuen rajoituksille. Sekä opettajat, koulunkäynninohjaajat että huoltajat suhtautuvat puhelinrajoituksiin erittäin myönteisesti ja pitävät niitä tarpeellisina työrauhan ja keskittymisen kannalta.

● **Sääntöjen selkeys ja viestintä:** Ryhmät ovat yksimielisiä siitä, että säännöt ovat selkeät (ohjaajat 5,0; opettajat 4,8; huoltajat 4,3) ja niistä on viestitty koteihin hyvin (huoltajat 4,9; opettajat 4,8).

● **Vaikutus työrauhaan:** Henkilöstö kokee rajoitusten helpottavan merkittävästi työtä (ohjaajat 5,0; opettajat 4,8) ja tukevan oppituntien työrauhaa (ohjaajat 4,8; opettajat 4,7). Myös huoltajat uskovat sääntöjen tukevan oppimiseen keskittymistä (ka 4,4).

● **Puhelinparkki ja luvallinen käyttö:** Puhelimen säilyttäminen puhelinparkissa saa tukea huoltajilta (ka 4,1), mutta ohjaajat ja opettajat arvioivat säilytysohjeet vieläkin onnistuneemmiksi (4,8–4,9). Kaikki kolme ryhmää pitävät puhelimen käyttöä oppimisen tukena opettajan luvalla hyödyllisenä (4,5–4,8).

Oppilaiden näkemykset puhelinkäytänteistä jakautuvat merkittävästi alakoulun ja yläkoulun oppilaiden välillä.

- **5. luokan oppilaat:** Suhtautuminen on pääosin sopeutuvaa. Oppilaat kokevat pärjäävänsä ilman puhelinta (ka 4,2) ja ymmärtävät rajoitusten syyt (ka 4,0). Vaikka puhelinparkkia pidetään vain kohtalaisena sääntönä (ka 3,1), yleisarvosana sääntöjen tuomasta rauhallisuudesta on 3,6.

- **8. luokan oppilaat:** Tämä ryhmä on erittäin kriittinen sääntöjä kohtaan.

- **Vaikutus rauhaan:** Arvio siitä, tekevätkö säännöt päivästä rauhallisemman, on koko kyselyn matalimpia (ka 1,3).

- **Sääntöjen hyväksyntä:** Vain harva pitää hyvänä sääntönä puhelinparkkia (ka 1,6) tai sitä, että puhelinta saa käyttää vain luvalla (ka 1,5).

- **Ymmärrys ja pärjääminen:** Ymmärrys rajoitusten syille on heikkoa (ka 2,3), vaikka arvio omasta pärjäämisestä ilman puhelinta on hieman korkeampi (ka 3,0).

- **Perjantain poikkeus:** Lähes kaikki 8. luokan oppilaat pitävät perjantain välituntikäyttöä erittäin hyvänä sääntönä (ka 5,0).

Kysymys siitä, onko välitunneilla riittävästi tekemistä ilman puhelinta, saa melko alhaisen keskiarvon kaikissa vastaajaryhmissä:

- 8. luokan oppilaat (ka 2,1), 5. luokan oppilaat (ka 3,5), huoltajat (ka 3,0).

Matkapuhelinkäytänteiden positiiviset vaikutukset

Kirjallisissa vastauksissa puhelinrajoitusten nähdään vaikuttaneen myönteisesti erityisesti koulun **sosiaaliseen ilmapiiriin, oppilaiden keskittymiskykyyn ja fyysiseen aktiivisuuteen**. Vaikka näkemykset sääntöjen tarpeellisuudesta jakautuvat, kaikista vastaajaryhmistä löytyi havaintoja myönteisistä muutoksista kouluarjessa.

Sosiaaliset suhteet ja vuorovaikutus Kaikki vastaajaryhmät tunnistavat vuorovaikutuksen lisääntymisen keskeisimmäksi positiiviseksi vaikutukseksi. Henkilöstön (opettajat ja koulunkäynninohjaajat) mukaan oppilaat ovat selvästi sosiaalisempia ja vuorovaikutus on lisääntynyt sekä oppilaiden välillä että oppilaiden ja henkilökunnan välillä. Yläkoulun välitunneilla on huomattu oppilaiden jopa pelailevan yhdessä erilaisia pelejä ja olevan enemmän "läsnä tässä ja nyt", kun aiemmin välitunnit vietettiin hiljaa omia puhelimia selaten. Myös 8. luokan oppilaat huomioivat sanallisissa vastauksissaan, että ihmiset juttelevat nyt enemmän toisilleen. Henkilöstö nosti esiin myös digitaalisen stressin vähenemisen: oppilaat vaikuttavat vapautuneemmilta, kun heidän ei tarvitse jatkuvasti jännittää mahdollista näkymistään muiden sosiaalisen median päivityksissä.

Työrauha ja keskittyminen Pedagogisesta näkökulmasta rajoitukset ovat parantaneet oppituntien laatua. Opettajien mukaan tunteja on helpompi pitää, kun aikaa ei kulu puhelimista huomauttelemiseen. Koulunkäynninohjaajat toteavat oppimiselle olevan nyt paremmat edellytykset, kun puhelimet eivät vie huomiota ja työskentely on rauhallisempaa. Myös oppilaat itse tunnistavat tämän vaikutuksen: sekä 5. luokan että 8. luokan vastauksissa mainitaan keskittymisen helpottuneen, kun puhelin ei ole lähettyvillä.

Fyysinen aktiivisuus ja terveys Erityisesti alakoulun oppilaiden vastauksissa korostuu fyysisen aktiivisuuden lisääntyneen välitunneilla. Oppilailla on omien sanojensa mukaan enemmän aikaa leikkiä, pelata pallopelejä ja liikkua. Yksi oppilas nosti esiin myös terveystietokoulun huomauttamalla, että päänsäryt ovat vähentyneet ja olo on parempi pitkänkin päivän aikana, kun ruutuaika on jäänyt vähemmälle. Myös huoltajat ovat huomioineet, että ruudun tuijottamisen sijaan koulupäivän aikana on tehty jotain muuta.

Matkapuhelinkäytänteiden negatiiviset vaikutukset

Vaikka puhelinrajoituksilla on saavutettu monia tavoitteita, ne ovat tuoneet mukanaan myös haasteita, jotka liittyvät erityisesti **välituntien levottomuuteen, oppilaiden kokemaan tylsyyteen sekä sosiaalisiin ja käytännön ongelmiin.**

Levottomuuden ja häiriökäytöksen lisääntyminen Yksi merkittävimmistä sanallisessa palautteessa esiin nousevista epäkohdista on välituntien muuttuminen aiempaa levottomammiksi. Erityisesti 8. luokan oppilaat kuvaavat kouluarjen muuttuneen ”eläintarhaksi” ja toteavat, että välituntien meteli on kasvanut paikoin sietämättömäksi. Sekä opettajat että oppilaat raportoivat fyysisen nahistelun, riehumisen, tappelemisen ja epäasiallisen kielenkäytön lisääntyneen. Oppilaiden mukaan puhelimen puute johtaa tyhmiin päätöksiin ja törttöilyyn, kun muuta tekemistä ei ole tarjolla.

Tekemisen puute ja tylsyyt Sekä alakoulun (5. lk) että yläkoulun (8. lk) oppilaat kokevat välitunnit tylsiksi ilman puhelinta. Tämä tekemisen puute on tunnistettu myös huoltajien ja opettajien vastauksissa; huoltajat peräänkuuluttavat välitunneille lisää mielekästä tekemistä, ja opettajat arvioivat oppilaiden turhautumisen aiheuttavan ”ylimääräistä värkkäämistä” välitunneilla.

Sosiaaliset ja emotionaaliset haasteet Vaikka yleinen vuorovaikutus on lisääntynyt, rajoitukset ovat vaikuttaneet negatiivisesti yksittäisten oppilaiden hyvinvointiin. 8. luokan oppilaat nostavat esiin lisääntyneen yksinäisyyden ja ahdistuksen tunteen: niille oppilaille, joilla ei ole kaveria, puhelin on aiemmin toiminut sosiaalisena suojana, ja ilman sitä välitunnit tuntuvat turvattomilta. Myös opettajat vahvistavat havainnon, jonka mukaan yksinäiset oppilaat ovat entistä yksinäisempiä, ja toteavat puhelimesta eroon joutumisen aiheuttavan osalle oppilaista suoraa ahdistusta.

Käytännön haasteet ja sääntöjen kiertäminen Rajoitukset ovat tuoneet mukanaan myös arkisia ongelmia. Oppilaat kokevat hankalaksi sen, etteivät he tiedä tarkkaa kellonaikaa, eivät näe seuraavan tunnin tietoja tai voi lukea kokeisiin puhelimella välitunnin aikana. Myös yhteydenpito vanhempiin päivän aikana on koettu vaikeammaksi. Lisäksi sääntöjen epäjohdonmukainen noudattaminen ja kiertäminen aiheuttavat eriarvoisuutta: opettajien mukaan osa oppilaista piilottelee puhelimia ja käyttää niitä salaa esimerkiksi vessoissa. Huoltajat puolestaan huomauttavat, että puhelinrajoitus koulupäivän aikana saattaa johtaa puhelinajan lisääntymiseen kotona.

Kyselyssä esiin nousseet muutosehdotukset puhelinsääntöihin

Puhelinkäytänteitä koskevat muutosehdotukset heijastavat selkeää ristiriitaa eri sidosryhmien välillä. Oppilaat toivovat sääntöjen huomattavaa höllentämistä, kun taas henkilöstö ja huoltajat peräänkuuluttavat johdonmukaisuutta ja selkeämpiä seuraamuksia.

Oppilaiden, erityisesti 8.-luokkalaisten, keskuudessa vallitsee vahva yksimielisyys siitä, että puhelimia tulisi saada käyttää välitunneilla päivittäin.

- **Välituntikäyttö takaisin:** Suosituin ehdotus on malli, jossa puhelimet kerätään puhelinparkkiin vain oppitunnin ajaksi ja ne saisi takaisin jokaiselle välitunnille.
- **Osittainen käyttöoikeus:** Sekä 5.- että 8.-luokkalaiset ehdottavat kompromissina, että puhelinta saisi käyttää edes tietyillä välitunneilla, kuten ruoka- tai välipalavälitunnilla.
- **Käyttö opetuksessa:** 5.-luokkalaiset toivovat, että puhelimia voitaisiin hyödyntää nykyistä enemmän myös oppitunneilla opiskelun tukena.

Opettajat näkevät nykyisissä käytänteissä porsaanreikiä ja ehdottavat toimintatapojen yhtenäistämistä.

- **Perjantain säännön muuttaminen:** Osa opettajista ehdottaa, että yläkoulun perjantaisesta välituntikäytöstä luovuttaisiin, koska se tekee oppitunneista rauhattomia. Vaihtoehtoisesti perjantain vapaus voitaisiin korvata lyhyellä päivittäisellä käyttöajalla.
- **Seuraamukset ja valvonta:** Henkilöstö toivoo selkeämpää, porrastettua mallia luvattomaan käyttöön puuttumiseen (esim. puhuttelu, haltuunotto, jälki-istunto). Lisäksi ehdotetaan, että huoltajien tulisi aina ilmoittaa kouluun, jos oppilaalla ei ole puhelinta mukana, jotta vältytään sääntöjen kiertämiseltä.

Huoltajien näkökulmasta keskeistä on sääntöjen oikeudenmukaisuus ja koulun omat varusteet.

- **Yhdenmukaisuus:** Huoltajat korostavat, että samojen sääntöjen on koskettava kaikkia oppilaita ja säännöistä on pidettävä kiinni ilman poikkeuksia.
- **Koulun laitteisto:** Ehdotuksena on, että koulun tulisi tarjota kaikki tarvittava tietotekninen välineistö, jotta oppilaiden omien laitteiden käyttötarve tunneilla poistuisi kokonaan ja hämmennys sääntöjen ympärillä vähenisi.

Yhteenveto

Vetelin kunnan perusopetuksen toiminnan arviointi osoittaa, että koulun arjessa on monia vahvuuksia, mutta samalla tunnistettiin selkeitä rakenteellisia ja vuorovaikutuksellisia kehittämistarpeita. Arviointi perustuu OKM:n laatukriteeristöön, ja se on toteutettu laajasti eri sidosryhmiä kuullen.

Johtaminen

Koulun johtamisen vahvimpana osa-alueena näyttäytyy rehtorin helppo lähestyttävyyys. Henkilöstö kokee tulevansa kohdelluksi asiallisesti, ja huoltajat ovat tyytyväisiä Wilma-viestintään.

Opettajat ja ohjaajat kokevat, että johdolla ei ole riittävästi aikaa kiireettömille kohtaamisille ja keskusteluille. Myös johtamisen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä tulisi lisätä. Oppilaiden vaikutusmahdollisuudet koulun

suunnitteluun koetaan ovat tällä hetkellä vähäiset. Kehityskeskustelut ja niiden pohjalta laaditut henkilökohtaiset suunnitelmat toteutuvat erittäin heikosti.

Henkilöstö

Työyhteisö koetaan hyväksyväksi, ja henkilöstö huolehtii hyvin omasta osaamisestaan. Erityisesti kouluterveydenhuolto ja työterveyspalvelut saavat kiitosta kaikilta vastaajaryhmiltä.

Psykologipalveluiden koetaan vastaavan oppilaiden tarpeita erittäin huonosti. Myös kuraattoripalveluiden tavoitettavuudesta on ristiriitaisia näkemyksiä henkilöstön ja huoltajien välillä. Erityisopetuksen resurssit, erityisesti yläkoulun osalta, koetaan riittämättömiksi ja kyselyssä on nostettu esiin pienluokkatoiminnan järjestämistä kaikille ikäluokille. Uusien työntekijöiden perehdytyksessä ja henkilöstön mahdollisuuksissa vaikuttaa TYKY-toimintaan on parannettavaa.

Taloudelliset resurssit

Opetusmateriaalit ja ICT-laitteisto ovat ajanmukaisella tasolla, ja ryhmäkoot koetaan pääosin sopiviksi.

Ruoka on kyselyn heikoin osa-alue kaikissa vastaajaryhmissä, mihin on vaikuttanut myös lukuvuoden aikaiset erityisjärjestelyt. Henkilöstö kokee olevansa ulkopuolella talouden suunnittelusta, eikä budjetin sisällöstä tai resurssien käytöstä keskustella säännöllisesti.

Matkapuhelinkäytänteet

Puhelinrajoitukset jakavat mielipiteitä jyrkästi. Henkilöstö ja huoltajat tukevat rajoituksia vahvasti työrauhan ja sosiaalisen vuorovaikutuksen parantamiseksi. Myönteisinä vaikutuksina on nähty oppilaiden lisääntynyt keskinäinen juttelu, keskittymiskyvyn paraneminen ja fyysisen aktiivisuuden kasvu.

Rajoitusten myötä yläkoulun välituntien on koettu muuttuneen levottomammiksi. Erityisesti yläkoulun puolella melu ja fyysinen nahistelu ovat lisääntyneet. Kaikki vastaajaryhmät tunnistavat tarpeen lisätä välitunneille ohjattua tai mielekästä tekemistä tylsyyden ehkäisemiseksi. Remonttiaika tuo oman haasteensa välituntitoiminnan kehittämiseen.

Henkilöstö ja huoltajat toivovat sääntöjen noudattamiseen täyttä yhtenäisyyttä ja selkeitä seuraamuksia luvattomasta käytöstä.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Keltti-Heikkilä Maria

Päätösehdotus

Merkitään toiminnan arvioinnin raportti tietoon saatetuksi. Opetustoimessa käynnistetään kehittämistyö huomioiden hyväksi todetut käytänteet ja kyselyssä esille nostettujen epäkohtien työstäminen osana koulun yhteistä toimintakulttuuria. Työhön osallistetaan kaikki koulun ammattiryhmät.

Päätös
